

Asia: VN/33074/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ruokaviraston lausunto lausuntopyyntöön diaarinumero VN/33074/2023, lausuntopyyntö 5.7.2024 luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä ehdotuksesta hallituksen esityksestä laiksi alkoholilain muuttamisesta. Ruokavirastolla ei varsinaisesti ole lausuttavaa lakimuutoksen pääasiasta, eli siitä, että sekä Alkolle että kotimaisille vähittäismyyntiluvallisille toimijoille mahdollistetaan alkoholijuomien verkkokauppa sekä muut jakeluun ja noutoon perustuvat vähittäismyyntikonseptit, kuten alkoholijuomien toimitus.

Ruokavirasto haluaa saattaa alkoholilain säätäjälle kuitenkin tiedoksi huolen siitä, että markkinoilla on myös eräitä muita runsaasti alkoholia sisältäviä tuotteita, joita tulisi koskea samat vaatimukset ja rajoitukset kuin alkoholijuomia. Tällaisia tuotteita ovat elintarvikkeena myytävät nestemäiset alkoholivalmisteet, tarkemmin ravintolisinä markkinoilla olevat erilaiset uutteen, jotka valmistetaan alkoholijuomien avulla. Kasviuutevalmisteet voivat sisältää alkoholia jopa 70 tilavuusprosenttia, mutta siitä huolimatta niitä eivät tällä hetkellä koske esimerkiksi alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koskevat säännökset.

Nykyisin denaturoitumattoman alkoholivalmisteen valmistuksesta, maahantuonnista ja myynnistä säädetään alkoholilain 55 §:ssä. Sen mukaan sellaiseen kiinteää ainetta olevaan tai kiinteää ainetta sisältävään alkoholivalmisteeseen, joka on tarkoitettu nautittavaksi sellaisenaan tai joka voidaan saada juotavaksi erottamalla siitä ainesosia tai lisäämällä siihen nestettä, sovelletaan alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koskevia säännöksiä. Ruokaviraston näkemyksen mukaan vastaavasti tulisi säätää myös elintarvikkeena myytävistä nestemäisistä alkoholivalmisteista.

Ruokaviraston tietoon on tullut muutamiakin näihin alkoholivalmisteiksi luettaviin ravintolisiin liittyneitä väärinkäyttötapauksia. Tuotteita on mm. tilattu verkkokaupan kautta suuria määriä kerralla ja käytetty päihtymistarkoitukseen. Toisin sanoen tuotteita ei ole käytetty niiden käyttöohjeiden mukaisesti pieninä mitta-annoksina tavanomaisen ruokavalion täydentämiseen. Väärinkäytettynä myös näistä tuotteista saatavien vaikuttavien aineiden pitoisuudet voivat olla vaarallisen suuria. Tuotteen markkinoille saattanut yritys ei kuitenkaan vastaa tuotteen turvallisuudesta, jos sitä käytetään annettujen käyttöohjeiden vastaisesti. Toinen tapausesimerkki on, että alaikäiset lapset ostavat ravintolisänä myytäviä alkoholivalmisteita päihtymistarkoitukseen. Toisin kuin kiinteitä alkoholivalmisteita, nestemäisiä alkoholivalmisteita ei koske alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koskevat säännökset, kuten ikäraja- ja valvonta. Näin ollen, ravintolisänä markkinoilla olevia runsaasti alkoholia sisältäviä alkoholivalmisteita voi ostaa rajoituksetta mistä vain ja minkä ikäinen henkilö tahansa. Tällaisia valmisteita voi ostaa tälläkin hetkellä verkkokaupoista täysin vapaasti, niin päihtyneet kuin alaikäiset kuluttajat. Alkoholilaki ei siis tällä hetkellä tältä osin toteuta tarkoitustaan vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta rajoittamalla ja valvomalla niihin liittyvää elinkeino- ja elinolosuhteiden kehittämistä alkoholien käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi. Nykytilanteessa ravintolisänä markkinoitavien alkoholivalmisteiden myyjillä ei ole periaatteessa säädöksistä tulevaa oikeutta tai velvollisuutta rajoittaa tai evätä valmisteiden myyntiä, vaikka on aihetta epäillä, että tuotteita käytetään muuhun kuin ravintolisäkäyttötarkoitukseen.

Ruokavirasto esittää, että säädettäessä alkoholijuomien verkkokaupan mahdollistamisesta sekä muusta jakeluun ja noutoon perustuvista vähittäismyyntikonsepteista, kuten alkoholijuomien toimituksesta, tulisi samalla harkita vastaavanlaista säätelyä nestemäisille elintarvikkeena markkinoitaville alkoholivalmisteille.

Ville Kekkonen, osastonjohtaja, Elintarviketurvallisuusosasto

Anna Mizrahi, erityisasiantuntija, Kemiallisen elintarviketurvallisuuden yksikkö

Kekkonen Ville
Ruokavirasto - Elintarviketurvallisuusosasto